

Dobrostan kurcząt brojlerów a European Chicken Commitment

Kurczęta to aktywne, towarzyskie i ciekawskie zwierzęta, które wykazują złożone zdolności poznawcze i potrzeby behawioralne. Posiadają zróżnicowany repertuar wokalny, obejmujący dziesiątki różnych rodzajów dźwięków. Niestety, konwencjonalna produkcja drobiu nie bierze pod uwagę tych cech, co prowadzi do poważnych problemów związanych z dobrostanem.

Naukowcy są zgodni, że kurczęta hodowane na mięso cierpią w znacznym stopniu w ramach konwencjonalnych metod produkcji. Kryteria European Chicken Commitment mają na celu zmniejszenie tego cierpienia.

European Chicken Commitment (ECC)

ECC jest zbiorem kryteriów dobrostanu opracowanych na podstawie wiedzy naukowej i uzgodnionych przez organizacje zajmujące się dobrostanem zwierząt w celu poprawy warunków życia kurcząt brojlerów w Europie.

ECC określa minimalne standardy dla producentów i przedsiębiorstw produkujących lub sprzedających mięso z kurcząt, w celu rozwiązania najpilniejszych problemów związanych z ich dobrostanem. Kluczowe obszary obejmują m.in. zagęszczenie obsady, tempo wzrostu, jakość powietrza i wybiegu oraz ubój.

Obecne prawo unijne dopuszcza nadmierne zagęszczenie zwierząt, słabe oświetlenie, ubogie środowisko oraz niehumanitarne metody uboju. Dopuszcza również stosowanie szybko rosnących linii genetycznych kurcząt, które osiągają masę ubojową tak szybko, że są podatne na bolesne schorzenia układu kostnego oraz trudności z poruszaniem się.^{1,2,3} Standardy ECC oferując producentom i przedsiębiorstwom wskazówki, jak lepiej dostosować się do naukowych wytycznych, odpowiadać na zmieniające się oczekiwania konsumentów i przygotować się na przyszłe regulacje dotyczące dobrostanu brojlerów.

1,233 miliarda

Polska, będąc jednym z liderów w europejskim przemyśle drobiarskim, odpowiada za ubój 1,233 miliarda kurcząt.⁴

80%

Polek i Polaków deklaruje, że lepsza ochrona zwierząt hodowlanych jest dla nich istotna.⁵

13,9%

W latach 2018-2022 sprzedaż detaliczna kurcząt z wolnego wybiegu i ekologicznego w Polsce wzrosła o 13,9%.⁶

Przepełnienie

Przepełnienie na komercyjnych fermach drobiu pogarsza stan zdrowia ptaków,⁷ zwiększając na przykład ryzyko chorób jelitowych.⁸ Ogranicza również zdolność kurcząt do wyrażania naturalnych zachowań^{9,10} oraz unikania zaburzeń.¹¹ Wysokie zagęszczenie obsady prowadzi do nadmiernej produkcji odchodów, co może skutkować mokrą ściółką, powodującą zmiany chorobowe na stopach ptaków (ang. footpad dermatitis). Przeludnienie przyczynia się także do ograniczonej aktywności ruchowej i problemów z poruszaniem się, wynikających z braku miejsca do swobodnego ruchu.¹²

Limity zagęszczenia

ECC ustanawia limity zagęszczenia, określając maksymalną liczbę ptaków na metr kwadratowy, co ma zapewnić kurczętom wystarczającą przestrzeń do poruszania się i wyrażania naturalnych zachowań.

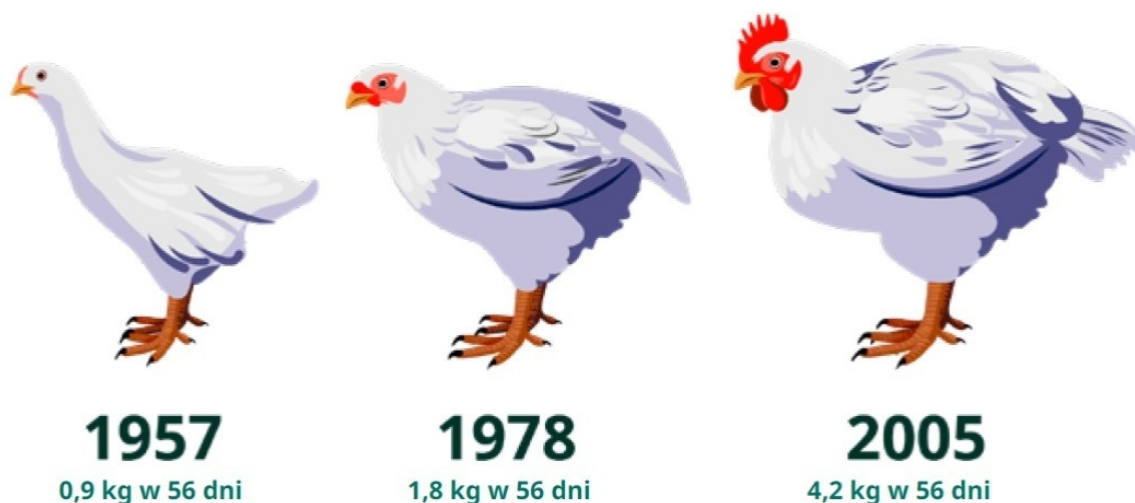
Zbyt szybki wzrost

Selektywna hodowla brojlerów ukierunkowana na szybki przyrost masy ciała powoduje poważne problemy zdrowotne, w tym ograniczoną mobilność,¹³ dysproporcje w wielkości nerek i płuc,¹⁴ i uszkodzenia mięśni, takie jak tzw. zespół twardego mięśnia piersiowego (ang. wooden breast syndrome) i białe pręgi (ang. white striping).¹⁵ Wiele kurcząt cierpi z powodu kulawizny i trudności z poruszaniem się.^{16,17,18} W większości stad, w miarę zbliżania się do wagi ubojowej, niektóre ptaki stają się tak niepełnosprawne, że nie są w stanie dotrzeć do paszy i wody.

Wolnorosnące rasy

ECC promuje stosowanie wolniej rosnących ras brojlerów, które charakteryzują się lepszym zdrowiem i większą odpornością, co poprawia ich zdolność do poruszania się i ogólny dobrostan.

Kurczęta hodowane w sposób konwencjonalny są selekcjonowane pod kątem niezwykle szybkiego przyrostu masy ciała.¹⁹

Problem związany z dobrostanem

Słabe oświetlenie

W hodowlach przemysłowych światło jest zazwyczaj utrzymywane na niskim poziomie przez 18-20 godzin na dobę, aby zachęcać ptaki do częstszego jedzenia i szybszego przyrostu masy. Jednak słabe oświetlenie zaburza sen kurcząt oraz produkcję melatoniny,²⁰ hormonu regulującego wzrost i funkcje odpornościowe. Krótkie okresy ciemności i długie godziny światła mogą zaostrzać problemy ze szkieletem.^{21,22,23}

Rozwiązanie ECC

Poprawa oświetlenia

ECC wymaga wyższego natężenia światła, w tym naturalnego światła dziennego, aby wspierać lepszy cykl dnia i nocy oraz zdrowie kurcząt.

„Świat nauki nie ma wątpliwości: kurczęta hodowane na mięso cierpią w prowadzonych konwencjonalnych hodowlach. Kryteria ECC odnoszą się do najbardziej palących problemów dobrostanu i są zaprojektowane w taki sposób, aby znacząco zmniejszyć to cierpienie”.

— **Dr. Sara Shields**, Dyrektorka, Farm Animal Welfare Science, Humane World for Animals

Ubogie środowisko

W konwencjonalnych systemach produkcji, z wyjątkiem linii paszowych i wodnych, budynki, w których przebywają kurczęta, są zazwyczaj puste. Kurczęta nie mają możliwości wyrażania swojej naturalnej ciekawości ani zachowań wrodzonych, takich jak żerowanie czy grzebanie. Mają niewiele możliwości do aktywnego trybu życia poza jedzeniem lub spaniem.

Grzędy i wzbogacenia środowiskowe

ECC wymaga wyższego natężenia światła, w tym naturalnego światła dziennego, aby wspierać lepszy cykl dnia i nocy oraz zdrowie kurcząt.

Problem związany z dobrostanem

Zła jakość powietrza

Zagęszczone, zamknięte, środowiska hodowlane mogą narażać kurczęta na złą jakość powietrza, związaną z zanieczyszczeniami, takimi jak pył, bakterie, zarodniki grzybów oraz gazy (dwutlenek węgla i amoniak), co negatywnie wpływa na ich zdrowie.²⁴ Długotrwała ekspozycja na nadmierne poziomy amoniaku może obniżać wzrost kurcząt i zwiększać śmiertelność w stadzie.²⁵

Rozwiązanie ECC

Czystsze powietrze

ECC określa standardy wentylacji, aby utrzymywać odpowiednią jakość powietrza i ograniczać narażenie na zanieczyszczenia, co poprawia zdrowie i dobrostan zwierząt.

Klatki

Zastosowanie klatek do hodowli brojlerów ogranicza zarówno przestrzeń na podłodze, jak i wysokość, co ogranicza możliwość ruchu i uniemożliwia wyrażanie naturalnych zachowań, takich jak grzebanie czy kąpiele piaskowe. Brak ruchu i ćwiczeń może prowadzić do osłabienia kości.^{26,27,28} Chociaż brojlery przeznaczone na mięso w Unii Europejskiej zazwyczaj nie są hodowane w klatkach, ptaki hodowane w celach rozrodu (tj. pokolenia rodzicielskie i pradiadkowe) mogą być trzymane w klatkach lub systemach wielopoziomowych, co znacząco ogranicza ich ruch i dostęp do ściółki.

Zakaz stosowania klatek

ECC zabrania stosowania klatek lub systemów wielopoziomowych do hodowli brojlerów. Klatki powodują poważne problemy z dobrostanem, ponieważ ptaki są stłoczone na tak małej przestrzeni, że nie mają możliwości nawet rozprostować skrzydeł.

Nieskuteczne ogłuszanie

Powszechnie stosowana metoda ogłuszania brojlerów w kąpielach wodnych z prądem elektrycznym powoduje strach, stres i ból. Ptaki są najpierw zawieszane za nogi, pozostając w pełni przytomnymi. W trakcie tego procesu mogą gwałtownie trzepotać skrzydłami, próbując się wyprostować. Proces ogłuszania jest niespójny, co oznacza, że nie wszystkie ptaki są skutecznie ogłuszone,^{29,30} co powoduje znaczny ból i cierpienie podczas przecinania ich gardła w celu wykrawawienia.

Poprawa ogłuszania bez zawieszanie ptaków do góry

ECC wymaga, aby ubojnie stosowały metodę ogłuszania atmosferycznego z użyciem gazów obojętnych lub systemów wielofazowych, bądź efektywnego ogłuszania elektrycznego bez odwracania ptaków. Te metody zapewniają, że ptaki są nieprzytomne przed ich obsługą i zawieszaniem do góry nogami na linii produkcyjnej, co znacznie zmniejsza ich cierpienie.

The Pecking Order

Od 2023 r. roku Humane World for Animals publikuje raport The Pecking Order, który ocenia na ile firmy z branży fast-food w Polsce i Rumunii, uwzględniają kwestię dobrostanu kurcząt. Raport zwraca uwagę na potrzebę przyspieszenia działań na rzecz przyjęcia wyższych standardów dobrostanu kurcząt brojlerów — podkreślając rosnące zapotrzebowanie konsumentów na bardziej humanitarną produkcję żywności. Ponadto raport przedstawia sposób w jaki można doprowadzić do tych zmian.

Przypisy

- ¹ McGeown D, Danbury TC, Waterman-Pearson AE, and Kestin SC. 1999. Effect of carprofen on lameness in broiler chickens. *The Veterinary Record* 144:668-71.
- ² Caplen G, Hothersall B, Murrell JC, et al. 2012. Kinematic analysis quantifies gait abnormalities associated with lameness in broiler chickens and identifies evolutionary gait differences. *PLoS ONE* 7(7):e40800.
- ³ Hothersall B, Caplen G, Parker RMA, et al. 2016. Effects of carprofen, meloxicam and butorphanol on broiler chickens' performance in mobility tests. *Animal Welfare* 25(1):55-67.
- ⁴ Food and Agriculture Organization of the UN. FAOSTAT Database. Crops and livestock products. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. Extracted from: www.fao.org/faostat/en/#data/QCL. Dostęp: 20.12.2024.
- ⁵ European Commission. 2023. Special Eurobarometer 533. Attitudes of Europeans towards animal welfare. europa.eu/eurobarometer/api/deliverable/download/file?deliverableId=88297. Dostęp: 16.02.2024.
- ⁶ Maia Research. 2024. Customized EU Cage Free Eggs, Cage Free Chicken Meat and Crate Free Pork Industry Market Research Report. January 2024.
- ⁷ Estevez I. 2007. Density allowances for broilers: where to set the limits? *Poultry Science* 86:1265-72.
- ⁸ Tsiouris V, Georgopoulou I, Batzios C, Pappaioannou N, Ducatelle R, and Fortomaris P. 2015. High stocking density as a predisposing factor for necrotic enteritis in broiler chicks. *Avian Pathology* 44(2):59-66.
- ⁹ Evans L, Brooks GC, Anderson MG, Campbell AM, and Jacobs L. 2023. Environmental complexity and reduced stocking density promote positive behavioral outcomes in broiler chickens. *Animals* 13:2074.
- ¹⁰ Van der Eijk JAJ, Gunnink H, Melis S, van Riel JW, and de Jong IC. 2022. Reducing stocking density benefits behaviour of fast- and slower-growing broilers. *Applied Animal Behaviour Science* 257:105754.
- ¹¹ Evans L, Brooks GC, Anderson MG, Campbell AM, and Jacobs L. 2023. Environmental complexity and reduced stocking density promote positive behavioral outcomes in broiler chickens. *Animals* 13:2074.
- ¹² Thomas D, Ravindran V, Thomas D, et al. 2004. Influence of stocking density on the performance, carcass characteristics and selected welfare indicators of broiler chickens. *New Zealand Veterinary Journal* 52(2):76-81.
- ¹³ Dawson LC, Widowski TM, Liu Z, Edwards AM, and Torrey S. 2021. In pursuit of a better broiler: a comparison of the inactivity, behavior, and enrichment use of fast- and slow-growing broiler chickens. *Poultry Science* 100:101451.
- ¹⁴ Rothschild D, dos Santos MN, TM Widowski, TM, et al. 2019. A comparison of organ size between conventional and slower growing broiler chickens. Presented at Poultry Science, Montreal, QC, July 2019. atrium.lib.uoguelph.ca/items/3e5195b9-ef84-43a6-bfef-e3aa6d270543. Dostęp: 03.09.2024.
- ¹⁵ Santos MN, Rothschild D, Widowski TM. et al. 2021. In pursuit of a better broiler: carcass traits and muscle myopathies in conventional and slower-growing strains of broiler chickens. *Poultry Science* 100(9):101309.
- ¹⁶ Granquist EG, Vasdal G, de Jong IC, and Moe RO. 2019. Lameness and its relationship with health and production measures in broiler chickens. *Animal* 13(10):2365-72.
- ¹⁷ Wideman Jr. RF. 2016. Bacterial chondronecrosis with osteomyelitis and lameness in broilers: a review. *Poultry Science* 95(2):325-44.
- ¹⁸ Dixon LM. 2020. Slow and steady wins the race: The behaviour and welfare of commercial faster growing broiler breeds compared to a commercial slower growing breed. *PLoS ONE* 15(4):e0231006.
- ¹⁹ Zuidhof MJ, Schneider BL, Carney VL, Korver DR, and Robinson FE. 2014. Growth, efficiency, and yield of commercial broilers from 1957, 1978, and 2005. *Poultry Science* 93(12):2970-82.
- ²⁰ Arowolo MA, He JH, He SP, and Adebawale TO. 2019. The implication of lighting programmes in intensive broiler production system. *World's Poultry Science Journal* 75:1-12.
- ²¹ Schwan-Lardner K, Fancher BI, Gomis S, van Kessel A, Dalal S, and Classen HL. 2013. Effect of day length on the cause of mortality, leg health and ocular health in broilers. *Poultry Science* 92:1-11.
- ²² Arowolo MA, He JH, He SP and Adebawale TO. 2019. The implication of lighting programmes in intensive broiler production system. *World's Poultry Science Journal* 75:1-12.
- ²³ Schwan-Lardner K, Fancher BI, Gomis S, Van Kessel A, Dalal S, and Classen HL. 2013. Effect of day length on the cause of mortality, leg health and ocular health in broilers. *Poultry Science* 92:1-11.
- ²⁴ The Humane Society of the United States. 2013. An HSUS Report: The Welfare of Animals in the Chicken Industry.
- ²⁵ Miles DM, Branton SL, and Lott BD. 2004. Atmospheric ammonia is detrimental to the performance of modern commercial broilers. *Poultry Science* 83(10):1650-4.
- ²⁶ Wabeck CJ and Littlefield LH. 1972. Bone strength of broilers reared in floor pens and in cages having different bottoms. *Poultry Science* 51:897-9.
- ²⁷ Andrews LD and Goodwin TL. 1973. Performance of broilers in cages. *Poultry Science* 52:723-8.
- ²⁸ Merkley JW. 1981. A comparison of bone strengths from broilers reared under various conditions in coops and floor pens. *Poultry Science* 60:98-106.
- ²⁹ EFSA AHAW Panel (EFSA Panel on Animal Health and Animal Welfare), Nielsen SS, Alvarez J, Bicot DJ, et al. 2019. Scientific opinion on Slaughter of animals: poultry. *EFSA Journal* 17(11):5849.
- ³⁰ Hindle VA, Lambouij E, Reimert HGM, Workel LD, and Gerritzen MA. 2010. Animal welfare concerns during the use of the water bath for stunning broilers, hens, and ducks. *Poultry Science* 89(3):401-12.

